

HORDALAND FYLKE

SØKNAD OM STØTTE TIL DRIFT AV

S12 GALLERI OG VERKSTED I 2017

S12 feirer sitt 10-årsjubileum i 2017 !

S12 fyller ti år i 2017. Jubileumsåret vil begynne med omorganisering og utvidelse av S12 sine lokaler, som vil stå klare i løpet av februar. Dette vil bidra til å gi oss en spennende start på vårt tiende år – med mer fleksible verksteds- og utstillingsfasiliteter. Vi går inn i det nye året med et ønske om å forsterke og profesjonalisere vår (visuelle) profil gjennom ombyggingen, men også ved å utvikle nye websider/portal, som skal fungere som en forlengelse av S12 som institusjon.

S12 er enestående i Norge og har eksistert som kompetansesenter for glass siden 2007. Kombinasjonen av verksted, gjestekunstnerprogram, prosjekttrom og galleri bidrar til å gjøre oss unike. S12 er det eneste senteret for utforskning, eksperimentering og formidling av glass og glasskunst i Norge og Norden. Vårt arbeid er omfattende og utslagsgivende for hele fagfeltet og representerer spisskompetanse på området.

Vi har et sterkt ønske om å kunne fortsette virksomheten i Skostredet/Vågsbunnen, og bidra til å skape en mangfoldig kunstscene som fremhever Hordaland som en modig og visjonær kulturregion. Det er ikke mange plasser som har lett tilgjengelige og publikumsvennlige kunstnerverksted plassert på gateplan, midt i hjerte av byen.

S12 vil bidra til en hverdag preget av kunstnerisk aktivitet og dialog mellom publikum og kunstnere. Vi skal ta i mot rundt 10 gjestekunstnere, sette opp 6 utstillinger, fornye websidene våre og videreutvikle vårt formidlingstilbud. Hele året gjennom, syv dager i uken, vil man kunne oppleve kunst eller kunstnere i arbeid i S12, enten gjennom besøk i våre lokaler, eller gjennom våre vinduer som vender ut mot byens gater. Slik vil vi fortsette å bidra til en positiv utvikling av vår region og ha en oppløftende innvirkning på våre umiddelbare omgivelser i Vågsbunnen.

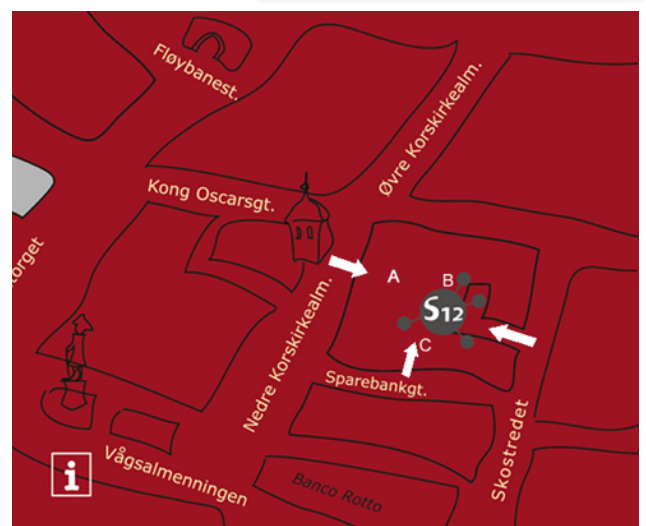
Vi er kommet dit vi er, med god hjelp fra Norsk kulturråd, Bergen kommune og Pallas Eiendom i tillegg til enorm frivillig innsats fra eiere og deltakere helt fra planleggingsfasen, til åpningen i mai 2007 og frem til i dag. Det er vårt håp at også Hordaland Fylke vil være med og bidra til vårt videre arbeid og utvikling.

I denne søknaden søkes det om støtte til å drive og virkeliggjøre S12 sine mange aktiviteter i jubileumsåret 2017.

Gjestekunstnerne
Maria B. Espersen
& Max Syron
blåser en
glassboble i
felleskap

©S12

Slik vil S12 sin
plassering på
kartet bli, med 3
innganger etter
utvidelsen i
2016/17

AKTIVITETER 2017

Videre følger en oversikt over prosjekt og planer for 2017. De første månedene av året blir preget av ombyggingsprosjektet, men ser vi på året som helhet vil byggeprosessen ikke påvirke S12 sine hovedaktiviteter negativt, snarere tvert om. Større lokaler vil skape nye muligheter og bidra til kreativ dialog mellom ulike aktiviteter og alle involverte.

JUBILEUMSPROSJEKTET!

I forbindelse med S12 sitt 10-årsjubileum ønsker vi å oppdatere nettsidene våre og skape en internettbasert portal som skal presentere S12, på en god og informativ måte. Tanken er å samle all informasjon og kunnskap vi har opparbeidet oss de siste ti årene på et og samme sted, tilføre ny informasjon og gjøre sidene til et naturlig samlingspunkt for alle som er interessert i glass som kunstnerisk materiale. De skal være en forlengelse av S12 som bidrar til å forsterke glassets posisjon, ved å gjøre relevant informasjon og kunnskap lett tilgjengelig. Portalen vil bli vår hjemmeside, men vil også være noe mer en det. Den kan virke samlende på et spredt fagfelt, være en viktig resurs for både S12 og andre brukere, et utstillingsvindu for involverte kunstnere og deres prosjekter, samt fungere som et pågående formidlingsprosjekt.

VISJON:

-Å samle opparbeidet erfaring og kunnskap som er blitt til i S12 de siste 10 år og gjøre tilgjengelig til et bredere publikum en vi hittil har kunnet nå ut til både nasjonalt og internasjonalt.

- Å skape en plattform hvor vi kan informere og kommunisere om glass i all sin mangfoldighet med et større publikum en det som finner veien til oss i Skostredet.
- Å legge grunnen til et større formidlingsprosjekt i kontinuerlig utvikling og som kan følge oss på veien videre.
- Å skape en plattform hvor kunstnere og kunsthåndverkere i Norge kan hente kunnskap om glasset som materiale og folket som jobber med det.
- Å bli en aktør som kan komplimentere og bidra med informasjon til større liknende internasjonale nettverk.

Vi ønsker å ivareta og formidle både erfaring og kunnskap på en ny måte, og til et større publikum en vi har maktet før, både regional, nasjonalt og internasjonalt. Det skal vi gjøre ved å utvikle og spisse S12 sin hjemmeside til en brukervennlig portal som på sikt skal bli det naturlige stedet å gå, når man leter etter informasjon om glass som kunstnerisk materiale.

Vi planlegger å starte arbeidet med utviklingen høsten 2016, og lansere den nye portalen innen utgangen av 2017.

«Syn» Æsa Björk

«In this House» Performance av Terese Longva

©S12

VERKSTEDET

Arbeidet som foregår i glassverkstedet er fremdeles vår viktigste aktivitet og utgangspunktet for det meste som skjer i S12. Det er her våre gjestekunstnere arbeider, hvor flere av våre utstillinger blir laget og hvor all vår formidlingsaktivitet er forankret. Verkstedet er svært godt organisert og holder en internasjonal standard med fasiliteter som dekker de fleste behov innenfor skapelse, utforming og bearbeidelse av glass. Med inngang fra gateplan er det synlig for alle interesserte - det er et privilegium å kunne følge den kunstneriske prosessen mens den utspiller seg.

Hovedaktivitetene i verkstedet er knyttet opp mot direkte arbeid med glass, både varmt og kaldt. Det er mange som benytter seg av våre fasiliteter og sørger for at verkstedet blir flittig brukt. Blant brukerne finner du kunstnere og håndverkere som til daglig er tilknyttet S12, profesjonelle som leier seg inn for lengre eller kortere perioder, kunst- og designstudenter, barn og unge, voksne amatører, samt gjestekunstnere fra hele verden.

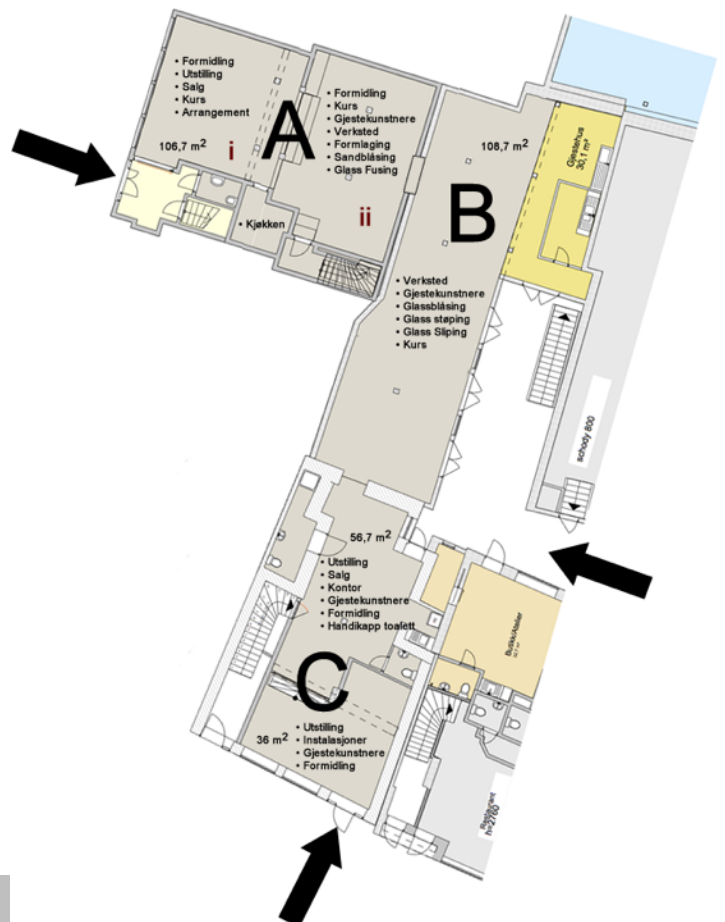
I 2017 vil verkstedet omorganiseres og få et større område til rådighet, som igjen vil muliggjøre større grad av parallelle aktiviteter. Utnyttelsen av verkstedet, utstyr og alle resurser, vil bli bedre enn tidligere. Omorganisering og utvidelse av S12 sine lokaler er nødvendige fordi huseier skal bygge hotell, og i den forbindelse forsvinner viktige deler av verkstedet vårt.

Vi har fått tilbud om nye lokaler som ligger vegg i vegg med dagens verksted. Det nye lokalet vil ha inngang fra Nedre Korskirkeallmenningen 3 (A). Slik blir S12 tilgjengelige fra 3 forskjellige gater, med egne innganger til hvert aktivitetsområde. Inngangen fra Skostredet (B) vil fortsatt lede direkte inn til verkstedet, Sparebankgaten (C), leder inn til hovedgalleriet og Korskirkeallmenningen (A) til prosjektrom, formidlingsrom og salgsområde. Den opprinnelige planen var at forandringer skulle gjennomføres i 2016. Arbeidet har blitt utsatt av huseier og påbegynnes høsten 2016. Dette betyr at flytting av S12 sitt verksted og prosjektrom til nye lokaler først blir ferdig i februar 2017. Flytte- og omorganiseringsprosjektet har i dag mottatt støtte fra Norsk kulturråd / Rom for Kunst på 1.2 mill. og kr. 500.000 fra Spillemidlene. Med utgangspunkt i budsjett mangler det fortsatt kr. 700.000.- til å kunne fullfinansiere prosjektet.

AiR i S12

AiR i S12 er en prosjektbasert gjestekunstnerordning, som skal gi kunstnere mulighet til å utforske og eksperimentere med glass i all sin mangfoldighet, og slik bidra til faglig og kunstnerisk kompetanse på feltet. AiR i S12 er blitt godt kjent, ikke minst for mulighetene kunstnerne får til å eksperimentere med glasset - uten at institusjonen begrenser hva som er tillatt. Vi skal fortsette å skape et miljø hvor høyt kvalifiserte kunstnere og teknikere møtes, eksperimenterer, deler kunnskap, tøyer grenser, viser frem og bringer kunnskapen videre i både det nasjonale og internasjonale fagmiljøet. Våre kunstnere skal under sitt opphold formidle og demonstrere mangfoldig arbeid med glass til profesjonelle, studenter og folk flest.

AiR i S12 skal sørge for at høye kostnader knyttet til drift av og arbeid i glassverksteder ikke står i veien for eksperimentering og utvikling av materialet. Slik skal vi bl.a. bidra til at generell kunnskap om glasset og dets egenskaper ikke forsvinner fra vår del av verden.

Plan og oversikt over S12 sine lokaler etter utvidelsen mot Korskirkeallmenningen

For 2017 planlegger vi å invitere 10 - 12 kunstnere til å arbeide i S12. Gjestekunstnerne blir assistert av S12 sin verkstedsansvarlig, i tillegg vil andre gjestekunstnere og lokale kunstnere som i dag jobber i og for S12 delta i forskjellige roller.

Alle gjestekunstnere vil delta på åpent hus hvor de enten viser fram arbeider de har skapt i S12, og/eller holder en demonstrasjon hvor de viser fram sin teknikk i arbeidet med glass, ofte noe helt unikt. Noen vil i tillegg delta i Meet the Residents sammen med andre gjestekunstnere i regionen. Minst 4 slike arrangement finner sted i samarbeid med VISP og gjestekunstnerne på USF i løpet av året.

AiR i S12 bidrar til utveksling av kunnskap mellom alle deltakende parter og tilskuere. Programmet beriker kunstnerne som får ta del, men også S12 og samfunnet forøvrig. Vi vil hvor anledningen byr seg, fortsette å initiere og bidra til samarbeid mellom gjestende kunstnere og regionale kunst- og kulturinstitusjoner (Trykkeriet, BEK, KHiB og UiB er blant tidligere samarbeidspartnere).

Arbeid i prosess i blåseverkstedet.
Utført av gjestekunstner Maria B. Espersen.
Et stort anfang med flytende glass blir brukt til å plukke opp steiner. Glasset blir videre blåst til store vaser som sprekker på grunn av stresset steinene påfører glasset. Kunstneren utforsker materialets grunnleggende begrensninger og utfordrer disse egenskapene i sitt arbeid.

©S12

AiR i S12 har frem til nå for det meste blitt drevet med driftsmidler fra Norsk Kulturråd, prosjektstøtte fra Bergen kommune og i kortere perioder med prosjektstøtte fra Kulturkontakt Nord og Norske kunsthåndverkere. Det er en viktig målsetting å kunne invitere kunstnere fra flere kontinenter og slik bidra til en dialog, nettverksbygging og deling av kunnskap på tvers av kulturer - geografiske og kulturelle grenser.

AiR i S12 er en prosjektbasert ordning, noe som påvirker både oppholdets lengde og hvem/hvor mange som kan arbeide samtidig i verksted og studio. Valg av gjestekunstnere tar utgangspunkt i kunstnerisk kvalitet, profesjonalitet, prosjektets relevans, geografisk spredning og hvor godt S12 med sitt utstyr kan være til hjelp for kunstneren. Kunstnere kan søke fortløpende hele året og blir valgt av styret i S12. Se presentasjon av AiR i S12 på S12 sine websider.

Fra 2010 har antall gjestekunstnere i året økt fra 1 til 10 kunstnere i 2015. Vi ser AiR i S12 som en av våre viktigste aktiviteter, og planlegger å fortsette programmet i 2017 og framover.

Utstillinger

I 2017 som tidligere år planlegger vi å vise 5 - 6 hovedutstillinger, i tillegg til noen mindre og kortere utstillinger, som vi kaller mellom_rom. Felles for de alle er fokus på kunstnere som på en eller annen måte arbeider med glass. Galleriet som er åpent onsdag - søndag fra kl. 12.00 - 17.00 er også belyst på kvelds- og nattetid, slik at forbipasserende kan observere skiftende utstillinger gjennom vinduet hele året og til alle døgnets tider.

Kun en liten del av Utstillingsprogrammet for 2017 er fastlagt. Som tidligere vil vår signaturutstilling "Young & Loving!", der vi presenterer unge nyutdannede kunstnere, finne sted på høsten. Kjennermerket med utstillingen er at den viser verk av nyutdannede kunstnere med en nyskapende og eksperimentell innfallsvinkel til glasskunsten. Utstillingskonseptet er utviklet av S12 og ble arrangert for første gang i 2007. Omlag seks-åtte kunstnere fra ulike deler av verden deltar i Y&L! hvert år avhengig av type arbeid. Valg av kunstnere vil skje samme år som utstillingen, da vi følger med på kunstnere som uteksamineres fra kunst- og designskoler verden over. Det blir i 2017 markert at Y&L! også har 10-års jubileum.

Plakat for Young & Loving 2015
Design: Jorun Småland
© S12

Høydepunktet for jubileumsprogrammet blir amerikanske Beth Lipman (bethlipman.com). Hun er invitert til S12 i mai 2017 for å lage performance og installasjon/utstilling, med assistanse fra flere norske glassblåsere. Beth Lipman var den første kunstneren som stilte ut i S12 når vi åpnet i 2007, den gangen med bilder av sine glassinstallasjoner. I 2017 ønsker vi å få installasjonene - hennes overdådige stilleben - laget i verkstedet vårt med hjelp fra flere norske glassblåsere og vist som hovedutstilling det året.

mellom_rom, er et konsept som ble til i 2014, i forbindelse med et behov for å kunne vise nyoppdagede arbeider relativt umiddelbart, og/eller arbeider som blir til i vårt verksted. Dette kan for eksempel være svært vellykkede arbeid som gjestekunstnere har skapt i løpet av sitt opphold i S12. Arbeid vi mener må opp og frem i lyset, i en kortere periode, selv om dette ikke har vært planlagt i forkant. Spennende prosjekter utenfra kan også settes inn i disse «mellom_rommene».

«Vindusutstilling»

I de mørke periodene av året og når selve galleriet er stengt for publikum, lager vi i S12 «Vindusutstillinger» hvor vi viser videokunst eller videodokumentasjon av arbeider som har blitt vist og/eller produsert i S12. Vi planlegger slike presentasjoner også i våre nye vinduer ut mot Korskirkeallmenningen. Ved å ta vinduene i bruk i mørketiden, bidrar vi til

litt lys i mørket. I tillegg gir vi videokunsten og kunstnerisk aktivitet et utstillingsvindu på et sted vi sjelden møter den - «utvendig» i sentrum av en by.

Siden økonomien til S12 er slik den er - uten sikkerhetsnett bl.a. for utstillinger, vil det bli vanskelig å invitere kunstnere til å delta i jubileumsprogrammet vårt før vi har fått bekreftet bevilgninger til både drift og prosjekter i 2017.

Vi er i dialog med Vidar Koksvik (en av Norges mest anerkjente glasskunstnere), om samarbeid knyttet til utstilling og seminar, som skal ta for seg undervisning og formidling av glass. Prosjektet planlegges som del av Koksviks avslutning på Kuratorstudiet han tar ved KHiB. Det er mange både norske og internasjonale glass-kunstnere som har påvirket S12 og bidratt til at S12 er det det er i dag. Det er vårt ønske å i løpet av året kunne sette søkelyset på noen, om det kun noen få av dem, gjennom utstillinger, demonstrasjoner og kurs.

Noe av det som har satt sitt preg på utstillingsprogrammet de siste årene er vår villighet til å ta sjanser. S12 lar gjestekunstnere med jevne mellomrom overta Galleriet uten at hverken vi eller de vet hvilke arbeider som vil prege den neste utstillingen.

Kunstnerne som har som regel vært del av gjestekunstnerprogrammet i S12 og dermed fått anledning til å starte en prosess hvor de kan eksperimentere og utvikle arbeider på verkstedet, som skal ende opp i en utstilling i galleriet. Denne muligheten er viktig og innsiktsfull både for kunstner og publikum. Kunstnerne får anledning til å diskutere, teste ut og motta tilbakemelding, fra ulikt hold, på arbeider og idéer mens de er i utviklingsfasen, og publikum får den unike og sjeldne muligheten til å følge en kunstnerisk prosess fra begynnelse til slutt.

Kunstnere som tar imot og utnytter en slik mulighet må være modne og strukturerte, samtidig som de må være åpne for å eksperimentere og ta sjanser i sitt kunstnerskap.

Beth Lipman- Still life Norton Museum
© Beth Lipman

Det er vår plan å fortsette utvikling av konseptet i 2017 og framover gi flere kunstnere mulighet til å skape en hel utstilling på verkstedet for så å vise den fram i Galleriet, til å sammen med S12 ta sjanse, til å feile eller lykkes. Dette bidrar også til at deler av utstillingsprogrammet er avhengig av hvilke gjestekunstnere som blir invitert til S12.

Prosjektrommet

Det er i prosjektrommet til S12 største delen av undervisningen finner sted, og i tillegg mye eksperimentelt prosjektarbeid utført av både elever og kunstnere. I forbindelse med ombyggingen vil prosjektrommet bli flyttet til nye lokaler ut mot Korskirkeallmenningen. Her vil vi få mer plass, som gjør at vi kan bruke det til utsalg, i tillegg til formidling og utforskning. Det blir her konseptet FUNN, som fronter kortreist og materialbasert kunst og design, vil bli plassert.

Kurs for barn og voksne, for amatører og profesjonelle, vil fra februar/mars 2017 finne sted i de nye lokalene. Plasseringen av prosjektrommet ut mot Korskirken, vil sammen med de 2 andre inngangene til S12 markere åpenhet. De tre inngangene vil skape en ramme for S12s aktiviteter i Vågsbunnen som best beskrives med ordet –TILGJENGELIGHET. S12 er en helhetlig og tilgjengelig institusjon, for kunstnere og for publikum. Blåseverkstedet vil fra februar 2017 overta dagens prosjektrom, innsyn til verkstedet, spesielt glassblåsedelen vil øke betraktelig.

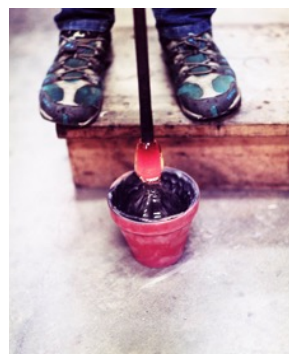
FORMIDLING

Siden S12 startet opp sin virksomhet for snart 10 år siden har den helhetlige oppbyggingen vært bærebjelken i institusjonens målsetninger. Dette ble allerede definert i navnet vårt- S12 Galleri og Verksted. Man har hele tiden jobbet for at S12 skal være begge deler, og gjennom det gi muligheter for formidling av glassets vokabular og diversitet; i den skapende prosessen, måten det vises på og konteksten det kurteres i på vårt galleri.

Verkstedet står for den skapende og produserende aktiviteten, som holder et flere tusen år gammelt håndverk i hevd. Verkstedet er der for kunstnerne, for amatørerne og for publikum. Det er unikt i Norge og det holder en internasjonal standard. Vi er veldig stolte av verkstedet og det skaper et helt eget rom for aktiv formidling av materialet og håndverket, som vanligvis er så utilgjengelig i sin «råform» for folk flest.

Et Galleri for samtidskunst der glass har hovedrollen i det kunstneriske uttrykket som blir vist er også unikt i norsk sammenheng, at galleriet går hånd i hånd med et verksted for glass er pionerarbeid. Mulighetene dette møtet mellom to vanligvis så avgrensede «institusjoner» skaper, er det bare kreativiteten som setter begrensinger for. At vi har laget en institusjon som binder disse to delene sammen med et prosjektrom skaper et fantastisk utgangspunkt for formidling - en helhetlig formidling.

Når man skal få noen til «Å se glasset- ikke bare se gjennom det» trenger man en særegen kompetanse innenfor fagfeltet, som gjør at man evner å binde sammen de ulike plattformene vi opererer på og kommunisere dette ut til publikum på en god og pedagogisk måte. Vi ser det som viktig å opprette en stilling som formidlingsansvarlig med oppstart i jubileumsåret 2017, en stilling som skal knytte alle leddene i S12 sammen og formidle innholdet i alle våre prosjekter til et bredt publikum både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Dette gjør vi for at S12 skal lykkes i å vise sitt fulle potensiale. Etablering av denne stillingen krever økonomi i bunnen, men vil på sikt kunne delfinansiere seg selv, gjennom kurs og andre salgbare formidlingsaktiviteter.

Bilder fra S12 sin kurs- og formidlingsvirksomhet.
© S12

Manglende forståelse for glass som et viktig materiale i den visuelle kunsten bunner bl.a. i at det ikke eksisterer et fagmiljø for materialet på høyskole eller universitetsnivå i Norge. Rekrutteringen til fagfeltet er sporadisk, og det er forståelig når den allmenne forståelsen av kunst laget av glass er fargede håndblåste vinglass. Fagmiljøet i Norge består i stor grad av kunstnere som har tatt sin utdanning i utlandet- det gir oss fortrinnet av et stort internasjonalt nettverk, men bakdelen er at vi er få, spredt rundt i hele landet med ingen etablert institusjonell organisering. S12 fyller i så måte et stort hull ved å være den eneste institusjonen med profesjonelt tilbud innen alle typer glass i Norge. Vi har et smalt men svært kompetent fagmiljø tilknyttet oss, flott er det at dette miljøet har fått fotfeste i Hordaland, og ikke er sentralisert til hovedstaden.

En helhetlig formidling av glass krever en tilnærming der prosessen og skapelsen av verkene kan bli både beskrevet og opplevd. Dette er mulig i S12, her kan man ha samtaler om faget og observere kompleks glassblåsing, eller selv få direkte kontakt med materialet ved å for eksempel blåse en kule eller lage et bilde i glass!

Med utstillinger, Åpent Hus, kunstnerdemonstrasjoner, Søndagsskolen, Familieverksted og kurs, formidler vi kunnskap om glass til over 7000 personer årlig. Vi teller ikke antall "nesetrykk" på våre vinduer, men de er mange! Vår plassering i sentrum av en by bidrar til at en stor del av vårt publikum ikke nødvendigvis er den mest typiske utstillingsbesøker, noe vi anser som veldig positivt og som ett av våre bidrag til å gjøre vår region til en spesiell Kulturregion.

KURS M.M.

S12 har siden oppstarten drevet kursvirksomhet for både profesjonelle, kunststudenter og amatører. De siste årene har vi blant annet samarbeidet med KHiB, HAKU, UiB om kunstfaglig undervisning og etterutdanning. På amatørnivå har vi arrangert egenproduserte kurs for flere nivåer.

I 2017 planlegger vi Neon-Workshop rettet mot profesjonelle. Prosjektet er støttet av Norske Kunsthåndverkere og vil skje i samarbeid med Richard Wheeler. Vi er også i dialog med Vidar Koksvik angående kurs/seminar i S12 i forbindelse med hans avslutning av kuratorstudier ved KHiB.

ÅPENT HUS

"Åpent hus" gir gjestekunstnerne og andre anledning til å vise fram «work in progress» samt presentere sine idéer og arbeidsmetoder gjennom både muntlige fremstillinger og praktiske demonstrasjoner. Åpent hus finner sted på kveldstid og/eller på lørdager.

SØNDAGSSKOLEN

Søndagsskolen i S12 tilbyr arbeid med varm og kaldt glass. Den gir familier og venner mulighet til å samles rundt kreative opplevelser, med fokus på barnet. Søndagsskolen har utviklet seg til å inkludere to hovedaktiviteter; Glassblåsing for barn og Familieverksted med Fusing - hvor man lager bilder i glass. Begge har deltagelse som fellesnevner og kreativitet som hovedmål. Aktivitetene er bygd opp med ulik fremgangsmåte, teknikk og visuelt resultat og tiltrekker seg folk fra hele Fylket.

Fra venstre:
Samarbeid i
verkstedet under
kurs i
neonforming.

Åpent hus med
demonstrasjon
av Fredrik
Nielsen.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN I S12

Et skapende verkstedsbesøk for elever på grunn- og videregående skole. Elevene jobber med selvportrett i tegning og glass og får i tillegg en kunsthistorisk innføring i Selvportrettets utvikling fra renessansen og frem til i dag.

INTEGRERING, KULTURUTVEKSLING OG MESTRING

Vi ønsker å utvikle kurskonsepter som henvender seg til flyktninger i alle aldersgrupper. Et av våre hovedmål med dette arbeidet er integrering, samt utveksle kunnskap og tradisjoner for glass fra våre respektive kulturer. Arbeid rettet mot ungdom med ulike utfordringer er også under utvikling og vi jobber nå for å få til et samarbeid med institusjoner som ligger under Bufetat.

Deltakende i formidlingsarbeidet i 2017 blir bl.a. Maria Frantzen, Æsa Björk, Anett Haukås, S12 sin verkstedsmester, lokale kunstnere og våre gjestekunstnere samt Bergljot Jonsdottir.

INTERNASJONALT SAMARBEID

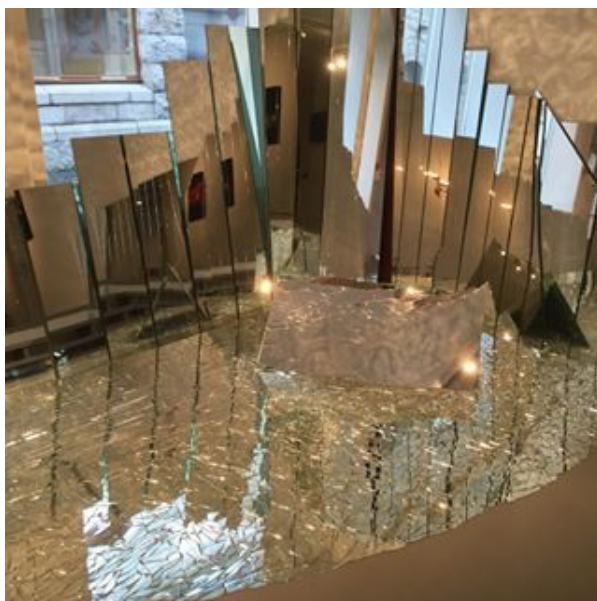
S12 skal knytte kontakter med de beste institusjoner og kunstnere på sitt felt regionalt og internasjonalt, og utvikle nettverk til det beste for kunsten, kunstnerne og for virksomheten i sin helhet. En av våre samarbeidspartnere er Pilchuck Glass School i Seattle, USA, som har ansvar for å velge én gjestekunstner til vårt program hvert år.

Samarbeidet med Pilchuck Glass School ble formalisert i 2013 og blir videreført i 2017. Deres beste student hvert år blir tildelt et gjestekunstneropphold i S12 på inntil 6 uker. Samarbeidet med Pilchuck har bidratt til økt kunnskap og oppmerksomhet rundt S12 internasjonalt - denne oppmerksomheten setter også søkelyset på Hordaland som kunst- og kulturfylke.

Det planlagte samarbeidet mellom S12, kuratorene Bjørn Inge Follevåg, Wang Dong, Feng Boyi, Feng Feng og Kinesiske institusjoner, er blitt utsatt til 2017/18. Tanken er at S12 skal bidra i planlegging av en «Contemporary International Glass Art Exhibition» som kan vises i Hong Kong University Art Museum, Shanghai Glass Art Museum og Shenzhen Art Museum i Kina. Kunstnere som tidligere har stilt ut i S12 blir plukket ut til utstillingen. I tillegg har det fra kunstneren og professoren Feng Feng, kommet et ønske om at S12 sender 1 - 2 av kunstnerne for å arrangere kurs i forskjellige glassteknikker på Guangzhou Academy of Fine Arts, Kina.

Under planlegging er også videre samarbeid med VeniceArtFactory og Berengo Studios i Venezia.

ØKONOMISK VIRKELIGHET -KOMMENTAR TIL BUDSJETT

Fra utstillingen «Brytninger» 2016, et samarbeid med VeniceArtFactory

Driften av S12 kan sammenlignes med driften av 2 institusjoner, med ulike behov.

Den ene er et Galleri der utstillinger skal planlegges, forberedes og formidles - vegger skal males og kunst skal monteres. En av galleriets største utfordringer er høye frakt- og forsikringskostnader. Kunsten vi viser er laget av et materiale som kan være veldig tungt og/ eller veldig skjørt slik at volumet blir stort - arbeider som fraktes til oss fra hele verden og tilbake igjen.

Den andre - som står i sentrum av alle våre aktiviteter, er et glassverksted, med høye driftkostnader og høyt energibruk 24/7. Driften av verkstedet og aktivitetene som foregår der, vil alltid utgjøre S12 sin største utgiftspost. Der ligger det faste kostnader som ikke kan minskes. Det varme glassets natur gjør at energikrevende ovner må stå på hele døgnet. Verkstedet krever spesialkompetanse og kontinuerlig vedlikehold og ettersyn for å fungere.

Aktivitetene (utstillinger, gjestekunstnerordning og formidling) i disse "to" institusjonene overlapper og er avhengig av hverandre for å kunne formidle glass på en helhetlig måte. For å kunne gi kunstnere en mulighet til å virkelig utforske materialet. Det er denne unike kombinasjonen av galleri og verksted som er med på å gjøre S12 til det vi er, men det bidrar også til at S12 er dyr i driften og ikke kan sammenlignes med et vanlig kunstnerverksted eller galleri.

S12 må forholde seg til en økonomisk usikkerhet som er - tatt i betraktning driftens kompleksitet - på grensen av det mulige. Først i desember 2016 vil S12 få bekreftet sin økonomiske virkelighet - sine muligheter for drift av aktivitetene i 2017, men planer må legges og kontrakter skrives både for utstillinger, gjestekunstnere og formidling, lenge før det. Alle involverte må arrangere sine liv på veldig kort varsel på grunn av S12 sin økonomiske usikkerhet.

Den økonomiske virkelighet for S12 i dag er slik at kr. 0.- er bekreftet for videre drift av institusjonen i 2017. Det betyr at vi har kr. 0.- til drift av verkstedet, kr. 0.- til utstillingsvirksomhet, kr. 0.- til formidling. Paradokset er at samtidig har S12 en bevilgning på kr. 1.7 mill i perioden 2016/17 til å forandre sine lokaler og gjøre de slik at S12 kan fortsette videre.

Det at bevilgninger fra Kulturrådet, Bergen kommune og Hordaland Fylke, er først bekreftet på slutten av året, har lært deltakerne i S12 å leve et usikkert økonomisk liv og å ta økonomiske sjanser, noe som etter hvert blir mindre og mindre attraktivt.

S12 ville ikke ha eksistert fram til 2016 uten flerårig drift- og prosjektstøtte fra Bergen kommune og fra Kulturrådet. I perioden 2011 - 2016 har Kulturrådets årlige støtte økt fra 400.000 i 2011, til 750.000 i 2014 og 2015 og i 2016 til 1.2 mill. Fra Bergen kommune har S12 de siste årene mottatt 200.000 til drift og 100.000 til Søndagsskolen, dette i tillegg til prosjektmidler. Hordaland fylke har ikke sett det mulig å støtte S12 sin drift fram til nå - noe vi håper forandrer seg i vårt 10 jubileumsår.

S12 hadde 7403 besøkende i de 11 månedene vi holdt åpent i 2015. I gjennomsnitt er dette 673 besøkende hver måned. Aktiviteter i S12 bidrar til å trekke mangfoldig publikum til våre lokaler, spesielt i helgene. Til S12 kommer folk for å besøke utstillinger, se hvordan kunst blir laget, delta på kurs, og for å skape noe selv. Sammen med andre kunstinstitusjoner i sentrum bidrar vi til kunstneriske opplevelser hele uken.

Det skal være gratis å se våre utstillinger, presentasjoner og material- demonstrasjoner i S12. Vi tar kun betalt for kurs, verkstedsleie og salg av kunst og tjenester. Publikumstilstrømming er ikke en garanti for økte inntekter, men det kan ha en positiv innvirkning både hos oss og omkringliggende kulturtilbud, kaféer og butikker.

Vi søker Hordaland Fylkeskommune om kr. 300.000 i driftstøtte for jubileumsåret 2017. I tillegg har vi søkt fylket om kr. 30.000 til den Kreative Søndagsskolen som brukes av barn og unge fra hele fylket.

Budsjettet for 2017, inkluderer faste lønnsutgifter og sosiale avgifter til de som er og har vært i en lengre periode involverte i S12 - budsjettet gjenspeiler et ønske om å kunne etablere en stilling knyttet til formidling og til å gi de involverte i S12 en økonomisk forutsigbarhet. I tillegg er det vårt ønske å kunne ha stabilitet,

Gallerivinduene i
Sparebankgaten om
kvelden

Venstre:
«What Dwells Inside»

Høyre:
«Young & Loving
retrospektiv»
©S12

og konkrete og langsiktige planer hvor vi tar profesjonelt ansvar overfor de kunstnere vi inviterer til S12 for å stille ut i galleriet og/eller delta i vårt gjestekunstnerprogram. Det er i disse budsjettpostene at hovedgrunnen til viktigheten av støtte fra Hordaland Fylkeskommune til driften av S12 ligger.

Antall stillinger planlagt i 2017 fordeles slik:
Fast stilling med rettigheter:

	Stillings %
Daglig leder	100%
Formidlingsansvarlig	60%
Formidling - galleri	55%
Prosjektstillinger	
Verkstedsansvarlig	100%
Kunstnerisk leder/rådgiver	30%
Prosjektstillinger	100%
Gallerivakt - helg	25%
Utstillingstekniker	30%

Budsjettet tar høyde for totalt 4,3 stillinger delt mellom faste og prosjektstillinger på årsbasis. Av disse er det tatt høyde for 2 faste stillinger med rettigheter, delt på 3 personer. I tillegg vil det komme nødvendige lønnskostnader for spesialtjenester direkte knyttet til prosjekter, som utgjør 0,7 % på årsbasis, dvs total 5 årsverk i 2017 med og uten rettigheter.

Det er igjen tatt utgangspunkt i et sterkt ønske og nødvendighet at frivillig gratis arbeid etter 9 år blir avsluttet.

Det er avgjørende for kontinuitet, planlegging og gjennomføring av prosjekter og drift - for all vår aktivitet at vi kan tilby våre medarbeidere fast lønn for stabilt og godt utført arbeid. All produksjon, vekst og fornying i 2017 hos oss i S12, er avhengig av arbeidskraft og en økonomi som gjør det mulig å betale lønn, ikke kun husleie og strøm. Vårt ønske er ikke enestående - flere og flere kunst og kulturarbeidere opplever at det er for lenge på tide å sikre muligheten til å få betalt for utført arbeid, og at alminnelige rettigheter ikke kun tilhører olje- og industriarbeidere.

Ser vi på driftskostnader av verkstedet vårt i S12 blir det fort åpenbart at det er vanskelig å sammenligne de med kostnader knyttet til andre kunstnerverksteder. Den største forskjellen er nok at arbeid med varmt glass i verksted krever som regel en person som har det som hovedrolle å assistere den personen som arbeider i verkstedet til hver tid - en person som må få betalt for sitt arbeid.

En annen forskjell mellom et glassverksted og andre verksteder er at det ikke er mulig å skru av strømmen når man går hjem fra jobb. Slås strømmen av, ødelegges ikke kun arbeidet som ligger i ovnene, men selve ovnene som inneholder glass blir også ødelagt. En smelteovn for glass må stå på 24 timer i døgnet, hele året og holdes på minimum 1060 varmegrader. I tillegg må avspenningsovnene stå på og arbeid som gjøres i våre støpeovner, må i tillegg smeltes / brennes i alt fra 24 timer til flere uker.

Flaskevasking «Til Skostredet»

Fredrik Nielsens utstilling

Eksperimenter med Maria B. Espersen og Max Syron

©S12

Dette er vår virkelighet og den påvirker kraftig våre driftskostnader. I tillegg bidrar vår plassering i hjertet av Bergen til høy husleie, som vil øke etter ombyggingen i 2017. Vi er klare for nye utfordringer - for nye 10 år og håper Hordaland Fylkeskommune ser det som viktig å bidra til at S12 kan utvikle virksomheten og samtidig bidra til å gjøre den mer bærekraftig.

Vi håper at det er synlig i Årsrapporten og i søknaden hvordan S12 aktivt og på flere områder støtter oppunder Hordaland Fylkeskommune sitt arbeid for å være en ledende kulturregion med ein offensiv kulturpolitikk. Vi og andre med oss mener at S12 sine aktiviteter gjør Hordaland fylke og vår region enestående i norsk og internasjonal sammenheng på vårt område. Vi er unike, profesjonelle, imøtekommende, folkelige og mye, mye mer.

Vi i S12 inviterer Hordaland Fylke til et kreativt samarbeid, med mangfoldige kunstneriske forpliktelser fra vår side som vil komme mange til gode, og i tillegg bidra til å bekrefte Hordaland Fylke som den ledende kulturregion det ønsker å bli, med kvalitet i både tradisjoner og nyskapning.

Med vennlig hilsen
Bergljot Jonsdottir
Daglig leder
S12 Galleri og Verksted